

Sygn. akt VIII U 1745/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 lutego 2018 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Patrycja Bogacińska-Piątek
Protokolant:	Iwona Sławińska

po rozpoznaniu w dniu 20 lutego 2018 r. w Gliwicach

sprawy E. O.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o ustalenie kapitału początkowego

na skutek odwołania E. O.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 11 sierpnia 2017 r. **nr** (...) -2004

1. oddala odwołanie;
2. odstępuje od obciążania ubezpieczonej kosztami zastępstwa procesowego.

(-) SSO Patrycja Bogacińska-Piątek

Sygn. akt VIII U 1745/17

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 11 sierpnia 2017r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił ubezpieczonej E. O. ponownego ustalenia wartości kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999r. wskazując, że przedłożone dowody nie powodują zmiany wartości kapitału początkowego. Do obliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego za rok 1991 ZUS przyjął wynagrodzenie 14.043.898 zł (3.934.258 zł z (...) Spółdzielni Mieszkaniowej oraz 10.109.640 zł ze Spółdzielni (...)), za rok 1994 wynagrodzenie w kwocie 50.895.000 zł (20.515.000 zł z firmy (...) oraz 30.380.000 zł ze Spółdzielni (...)). Organ rentowy dodał, że nie uwzględnił ekwiwalentu za niewykorzystany urlop.

Ubezpieczona odwołała się od powyższej decyzji, domagając się ponownego przeliczenia kapitału początkowego.

W uzasadnieniu wskazała, że w dniu 31 lipca 1994r. rozwiązała stosunek pracy ze Spółdzielnią Mieszkaniową (...) w G. za wypowiedzeniem. Podniosła, że w okresie od 1 stycznia 1994r. do 31 lipca 1994r. osiągnęła łączną kwotę wynagrodzenia wynoszącą 34.805.100 zł, natomiast od 22 sierpnia 1994r. podjęła pracę w Przedsiębiorstwie (...)

sp. z o.o. i z tego tytułu, do końca roku 1994, osiągnęła wynagrodzenie wynoszące 20.515.000 zł. Dalej wskazała, że podstawę wymiaru składek za rok 1994 obliczono poprzez porównanie zarobków do przeciętnego wynagrodzenia z 12 miesięcy, a jej zdaniem obliczeń powinno się dokonać poprzez porównanie zarobków do przeciętnego wynagrodzenia z 11 miesięcy, gdyż w sierpniu 1994r., z racji zmiany pracy, otrzymała niepełne wynagrodzenie. Podniosła, że w zaskarżonej decyzji nie uwzględniono jej ekwiwalentu za niewykorzystany urlop za 1994r., który podlegał oskładkowaniu oraz, że gdyby wiedziała, że wypłata ekwiwalentu spowoduje obniżenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego to z pewnością wykorzystałaby urlop w sierpniu 1994r. Ubezpieczona dodała, że z jej wyliczeń wskaźnik wysokości podstawy wymiaru za rok 1994 powinien wynosić 94,39% (wynagrodzenie roczne wynoszące 55.320.100 zł w stosunku do 11 miesięcy), a nie 86,52% (wynagrodzenie roczne wynoszące 55.320.100 zł w stosunku do 12 miesięcy).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując dotychczasowe stanowisko. (...) Oddział w Z. stwierdził, że w obliczeniach dotyczących 1994r. nie przyjęto ekwiwalentu za niewykorzystany urlop w kwocie 4.425.100 zł, gdyż w podstawie wymiaru kapitału początkowego uwzględnieniu podlegają jedynie te składniki wynagrodzenia i inne świadczenia ze stosunku pracy, co do których istniał obowiązek opłacenia składek na ubezpieczenia społeczne w świetle przepisów obowiązujących w okresie, z którego wynagrodzenie jest uwzględnienie, a zgodnie z § 7 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 stycznia 1990r. w sprawie wysokości i podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, zgłaszana do ubezpieczenia społecznego oraz rozliczania składek i świadczeń z ubezpieczenia społecznego w powyższym okresie nie stanowił podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne. Organ rentowy wskazał również, że brak jest podstaw do uwzględnienia żądania odwołującej dotyczącego obliczenia stosunku podstawy wymiaru składek do przeciętnego wynagrodzenia za rok 1994 poprzez porównanie uzyskanych zarobków do przeciętnego wynagrodzenia z 11 miesięcy, ponieważ w myśl art. 174 ust. 3b ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych do obliczeń należy przyjąć miesiące nie w rozumieniu wyłącznie pełnych miesięcy, w których ubezpieczony pozostawał w zatrudnieniu, ale w rozumieniu miesięcy, w czasie których występowało ubezpieczenie społeczne. W przedmiotowej sprawie ubezpieczona była objęta ubezpieczeniem również w sierpniu 1994r., dlatego organ rentowy uznał, że jest to miesiąc, w czasie którego występowało ubezpieczenie społeczne. Bez znaczenia jest przy tym fakt podlegania temu ubezpieczeniu tylko przez 10 dni w miesiącu, albowiem ww. przepis stanowi wprost o miesiącach.

Sąd ustalił, co następuje:

Ubezpieczona E. O. urodziła się (...)

Decyzją z dnia 17 października 2007r. (...) Oddział w Z. dokonał ustalenia kapitału początkowego ubezpieczonej przyjmując do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. 1989 – 1998. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 81,55%.

W dniu 29 maja 2017r. ubezpieczona wystąpiła z wnioskiem o ponowne ustalenie kapitału początkowego z uwzględnieniem okresów sprawowania opieki nad dzieckiem.

Decyzją z dnia 2 czerwca 2017r. organ rentowy dokonał ponownego ustalenia kapitału początkowego ustalając wskaźnik wysokości podstawy wymiaru z lat 1989 – 1998 w wysokości 82,75%, przy czym do obliczenia stosunku podstawy wymiaru składek w roku 1989 oraz 1998 do przeciętnego wynagrodzenia za te lata przyjęto sumę kwot przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia ogłoszonego za dany rok, odpowiednią co do liczby miesięcy, w których ubezpieczona podlegała ubezpieczeniu społecznemu, tj. 11 miesięcy. ZUS wskazał, że w 1989r. ubezpieczona była zatrudniona w (...) Spółdzielni Mieszkaniowej od 1 lutego 1989r., a w 1998r. pozostawała w zatrudnieniu do 30 listopada tego roku.

W dniu 12 lipca 2017r. oraz 13 lipca 2017r. ubezpieczona wniosła o ponowne ustalenie kapitału początkowego poprzez skorygowanie zarobków za 1991 i 1994r. Do wniosku dołączyła kserokopie zaświadczeń o zatrudnieniu i

wynagrodzeniu oraz legitymację ubezpieczeniową z okresu zatrudnienia w Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w G. oraz Przedsiębiorstwie (...) w G..

Zaskarżoną decyzją z dnia 11 sierpnia 2017r. (...) Oddział w Z. odmówił ubezpieczonej ponownego ustalenia wartości kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999r. wskazując, że przedłożone dowody nie powodują zmiany wartości kapitału początkowego. Do obliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego za rok 1991 ZUS przyjął wynagrodzenie 14.043.898 zł (3.934.258 zł z (...) Spółdzielni Mieszkaniowej oraz 10.109.640 zł ze Spółdzielni (...)), a za rok 1994 wynagrodzenie w kwocie 50.895.000 zł (20.515.000 zł z firmy (...) oraz 30.380.000 zł ze Spółdzielni (...)). Organ rentowy nie uwzględnił ekwiwalentu za niewykorzystany urlop w sierpniu 1994r.

Sąd ustalił, że ubezpieczona w okresie od 1 lutego 1989r. do 30 kwietnia 1991r. była zatrudniona w (...) Spółdzielni Mieszkaniowej w G.. Ustalono, że w ww. okresie otrzymywała miesięczne wynagrodzenie zasadnicze w wysokości 931.000 zł. W okresie od 1 maja 1991r. do 31 lipca 1994r. odwołująca pracowała w Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w G., w której otrzymywała miesięczne wynagrodzenie zasadnicze wynoszące 3.200.000 zł, dodatek funkcyjny w wysokości 500.000 zł oraz 20% premię uznaniową. Od 22 sierpnia 1994r. do 30 listopada 1998r. była natomiast zatrudniona w Przedsiębiorstwie (...) w G..

Sąd ustalił, że w 1991r. zarobki ubezpieczonej stanowiące podstawę wymiaru składek wyniosły 14.043.898 zł (3.934.258 zł z (...) Spółdzielni Mieszkaniowej oraz 10.109.640 zł ze Spółdzielni (...)), a w 1994r. 50.895.000 zł (20.515.000 zł z firmy (...) oraz 30.380.000 zł ze Spółdzielni (...)).

W oparciu o wynagrodzenie ubezpieczonej z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. 1989 – 1998, ustalono, że wskaźnik wysokości podstawy wymiaru ubezpieczonej wynosi 82,75%.

Powyższy stan faktyczny sąd ustalił na podstawie akt organu rentowego.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonej nie zasługuje na uwzględnienie.

W niniejszej sprawie kwestię sporną stanowi możliwość uwzględnienia przy obliczaniu kapitału początkowego ubezpieczonej ekwiwalentu pieniężnego za niewykorzystany urlop w sierpniu 1994r. oraz obliczenia stosunku podstawy wymiaru składek do przeciętnego wynagrodzenia za rok 1994 poprzez porównanie uzyskanych zarobków do przeciętnego wynagrodzenia z 11 miesięcy, w sytuacji gdy zatrudnienie ubezpieczonej w 1994r. trwało od 1 stycznia 1994r. do 31 lipca 1994r. oraz od 22 sierpnia 1994r. do 31 grudnia 1994r.

Zaskarżoną decyzją z dnia 11 sierpnia 2017r. (...) Oddział w Z. odmówił bowiem ubezpieczonej E. O. ponownego ustalenia wartości kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999r. wskazując, że przedłożone dowody (kserokopie zaświadczeń o zatrudnieniu i wynagrodzeniu oraz legitymacji ubezpieczeniowej) nie powodują zmiany wartości kapitału początkowego. Organ rentowy podkreślał nadto, że żądania odwołującej w zakresie uwzględnienia przy obliczaniu kapitału początkowego ubezpieczonej ekwiwalentu pieniężnego za niewykorzystany urlop w sierpniu 1994r. oraz obliczenia stosunku podstawy wymiaru składek do przeciętnego wynagrodzenia za rok 1994 poprzez porównanie uzyskanych zarobków do przeciętnego wynagrodzenia z 11 miesięcy są bezpodstawne.

Stosownie do treści art. 173 ust. 1 z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2017r., poz. 1383 ze zm.) dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948r., którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek, ustala się kapitał początkowy. Wartość kapitału początkowego ustala się na dzień wejścia w życie ustawy (ust.3).

W myśl ust. 2 przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy:

1) okresy składkowe, o których mowa w art. 6;

2) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5;

3) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-3 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2.

Zgodnie z ar. 174 ust. 1 kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12.

Sąd zwraca uwagę, że zgodnie z art. 173 ust. 3 wartość kapitału początkowego ustala się na dzień wejścia w życie ustawy. Dlatego też do obliczenia kapitału początkowego zaliczają się okresy składkowe i nieskładkowe przebyte do dnia 31 grudnia 1998r.

Jak wynika natomiast z art. 174 ust. 3b ustawy emerytalno-rentowej jeżeli okres wskazany do ustalenia podstawy wymiaru kapitału początkowego obejmuje rok kalendarzowy, w którym ubezpieczony pozostawał w ubezpieczeniu społecznym na podstawie przepisów prawa polskiego jedynie przez część miesiący tego roku, do obliczenia stosunku sumy kwot podstaw wymiaru składek i kwot, o których mowa w art. 15 ust. 3, w okresie tego roku do przeciętnego wynagrodzenia, przyjmuje się sumę kwot przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia ogłoszonego za ten rok kalendarzowy odpowiednią do liczby miesięcy pozostawania w ubezpieczeniu.

Mając na uwadze zebrany w sprawie materiał dowodowy Sąd uznał, że odwołanie ubezpieczonej jest bezzasadne, albowiem nie ma podstaw do uwzględnienia jej żądań, by doliczyć do kapitału początkowego wartość ekwiwalentu pieniężnego za niewykorzystany urlop z sierpnia 1994r. jak również obliczyć stosunek podstawy wymiaru składek do przeciętnego wynagrodzenia za rok 1994 poprzez porównanie uzyskanych zarobków do przeciętnego wynagrodzenia z 11 miesięcy, w sytuacji gdy ubezpieczona pracowała w 1994r. przez pełne 11 miesięcy oraz dodatkowe 10 dni w sierpniu.

W ocenie Sądu Okręgowego słuszne jest stanowisko organu rentowego, zgodnie z którym w podstawie wymiaru kapitału początkowego uwzględnieniu podlegają jedynie te składniki wynagrodzenia i inne świadczenia ze stosunku pracy, co do których istniał obowiązek opłacenia składek na ubezpieczenia społeczne w świetle przepisów obowiązujących w okresie, z którego wynagrodzenie jest uwzględnienie.

Jak wynika natomiast z § 7 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 stycznia 1990r. w sprawie wysokości i podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, zgłaszana do ubezpieczenia społecznego oraz rozliczania składek i świadczeń z ubezpieczenia społecznego (Dz. U. z 1990, Nr 7, poz. 41) w spornym okresie podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne pracowników stanowił dochód w gotówce i w naturze z tytułu wykonywania pracy w ramach stosunku pracy, z wyjątkiem ekwiwalentów za nie wykorzystany urlop wypoczynkowy, ekwiwalentów za nie wykorzystane dni wolne od pracy.

W ocenie Sądu powyższy przepis w sposób jednoznaczny stanowi, iż w przedmiotowej sprawie nie ma możliwości uwzględnienia przy obliczaniu kapitału początkowego ubezpieczonej ekwiwalentu pieniężnego za niewykorzystany urlop w sierpniu 1994r.

Sąd uznał również za prawidłowe stanowisko organu rentowego w kwestii możliwości obliczenia stosunku podstawy wymiaru składek do przeciętnego wynagrodzenia za rok 1994 poprzez porównanie uzyskanych zarobków do przeciętnego wynagrodzenia z 11 miesięcy, w sytuacji gdy zatrudnienie ubezpieczonej w 1994r. trwało od 1 stycznia 1994r. do 31 lipca 1994r. oraz od 22 sierpnia 1994r. do 31 grudnia 1994r. Sąd podkreśla, że cytowany wyżej art. 174 ust. 3b ustawy emerytalno-rentowej obejmuje miesiące nie w rozumieniu wyłącznie pełnych miesięcy, w których ubezpieczony pozostawał w zatrudnieniu, ale w rozumieniu miesięcy, w czasie których występowało ubezpieczenie społeczne. W przedmiotowej sprawie, jak trafnie podkreślał organ rentowy, ubezpieczona była objęta ubezpieczeniem również w sierpniu 1994r. Bez znaczenia jest zatem fakt podlegania temu ubezpieczeniu tylko przez 10 dni w miesiącu, ponieważ ww. przepis stanowi wprost o miesiącach, a nie o innych okresach.

Mając na uwadze powyższe Sąd uznał, iż żądania odwołującej są bezpodstawne, a zaskarżona decyzja organu rentowego z dnia 11 sierpnia 2017r. jest prawidłowa.

W związku z powyższym Sąd – na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. – oddalił w pkt 1 odwołanie.

Na podstawie art. 102 k.p.c. Sąd – w pkt 2 wyroku – odstąpił od obciążania odwołującej obowiązkiem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego na rzecz organu rentowego, Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z..

Odstępując od obciążenia ubezpieczonego kosztami zastępstwa procesowego, Sąd miał na uwadze charakter sprawy, gdzie przedmiotem sporu było odwołanie od decyzji w zakresie ponownego ustalenia kapitału początkowego. W niniejszej sprawie rozstrzygnięcie zależało w głównej mierze od rozstrzygnięcia kwestii prawnej, a nie faktycznej i odwołująca jako osoba nie posiadająca wykształcenia prawniczego i działająca bez pomocy profesjonalnego pełnomocnika, miała prawo być przekonania o słuszności swoich racji. Nadto Sąd wziął pod uwagę trudną sytuację materialną ubezpieczonej, która pobiera emeryturę w kwocie poniżej 2.000 zł oraz pracuje dorywczo otrzymując pensję równą minimalnemu wynagrodzeniu za pracę. Uzyskany przez nią dochód wystarcza jej na samodzielne utrzymanie, dokonanie podstawowych opłat, zakup żywności i leków. Mając na uwadze powyższe Sąd odstąpił od obciążania odwołującej kosztami zastępstwa procesowego.

(-) SSO Patrycja Bogacińska – Piątek